

اولشاق گورزليکى

ايوده و مكتبه او شاقلا رش او قوما
ياز ماگنه خدمت ايدين بو كتابچه دو

مئللى طالب زاده عبدالله شائق

طالب زاده عبدالله شائق

دور دنجي طبعى

نشريات برادران اوروج اوف

قىھتى جلد ايله ۳۰ قىك
قىھتى جلد سز ۳۰ قىك

تاریخ هجری ۱۴۳۳ - میلانی ۱۹۱۵

باکوده اوروج اوف فردا شلرينك ايليق ترىق مطبعى سندھ چاپ او لندى.

اوشاق گوزلیکی

و سه و مائده و شاولارئ و موافق ارماعه خدمت لدن ر تا خدرو.

درو ده جی طبیعی

مزلقانی سال راده عزد الله حابو

— لتریات —

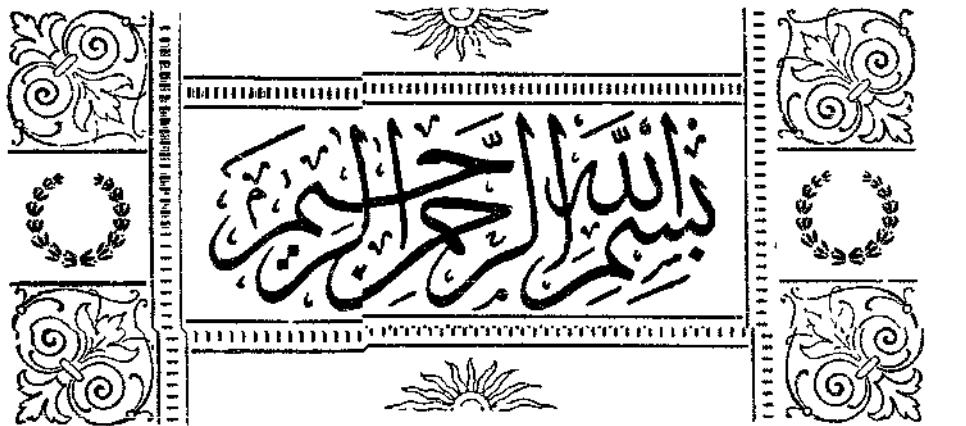
بئـ اـ مـ اـ انـ اـ فـ مـ فـ جـ اـ فـ فـ

قیمتی ۲۰ قیک

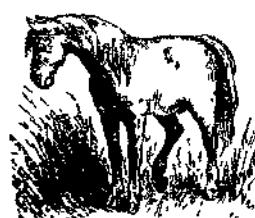
تاریخ هجری ۱۳۴۳ (باکو) تاریخ میلادی ۱۹۲۵

اوچ اوچ قرئ اسلاسرنیکل یلیفیر مطبعه اسنل طبع اولین

ا ب ج د ه ز ن و م د ب
ب س م ر ح ح ح ح ح ح ح
ف ف ف ف ل ک ک ک ک
غ غ غ غ غ غ غ غ غ
ی ی ی ی ی ی ی ی ی
ت ش س ا ن آ ی ا ق ق ا ز د ا ر
ب ل ل ا ح چ ا ر ق ا ف ب ک ک و ر
ک و س ح ن گ و ز ل ق و س ل ر

ات ت ت
ت ت ت ت ت

آت ذ

تات.

آن آتا

ب ب

ن ب ت ت ب ب ب ب

ب ب
تابا
قا با
با با
بت
تابا

ن
نابان باتان يان بان آن
نابان باتان قایا.

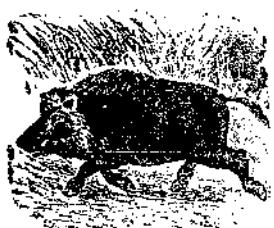
ج ج ج ج ج

Journal of Health Politics, Policy and Law, Vol. 29, No. 4, December 2004
DOI 10.1215/03616878-29-4 © 2004 by The University of Chicago

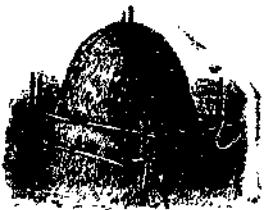
لایا - ا. لایا - ا. مایا - تا - مایا - ان. مایا آن.

لایا - ا. لایا - ا. مایا - تا - مایا - ان. مایا آن.

آق بیاق پیاق قان قانات

آق قاب پاپاق یاناق یاتاق فان، قابان، قالا، قایا

بَلْ بَلْ بَلْ بَلْ

یات بایان

۱۱

دایان

۲۰

تَابِعٌ تَابِعٌ تَابِعٌ تَابِعٌ تَابِعٌ تَابِعٌ

بَلْ تَبَلَّ آنَ تَبَلَّ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

ایت یہ بیری دیری

ایپ یت ایل ایلان بیر تیر ایری دیری .
ایلان دیری در . قابان ایتی بارا ادی . بایا آتا آردپا آلدی .
قایا فارنی در . بالشنا ایتی در .

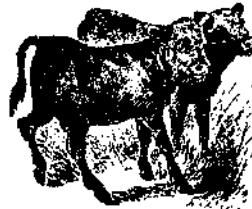
- لان . دل . ز - ر قاب آل . آ - ر ایر - در .

و

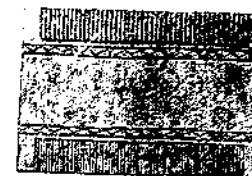
قاف لف ساقنا تا فنا فل

با - تا - . اتائ - . بيتيل ياندي - . ال بالان در - .
باق - بافتا آفتابا فال فيل فيتيل قاف قابا فايا فاتائ
فيلاز بير فيل آندى - . فال بالان در - . باشمار تافتا در - . فاتائ
ایندى آندى - . آفتا باورداق قاب در - .

ل ل ل ل ل ل ل ل ل

آد یاد دایان دالان دایان آن دایاق دانان
آن آن آن آن آن آن آن آن

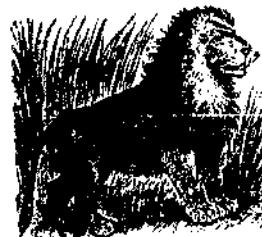

نَارِ قَبْرِ بَرْدَقْ لَارْقَ سَرْ

آرا یارا دارا قارا نار تار قار در

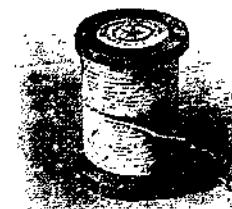
ناماق قارا در. قار آق در. ناما لام در. دانا قانا دا در.

قائمه آنها میباشد. آنها در آت آلا..

پاش شاد قارش قارش قارش
شان شان شان شان شان شان

آش باش یاش فاش شال شان شاد شانا پاش ایش دیش
شیش . پاشا شاد در . شل یاش در . فاش قاره در . دیش قانادی .
فاه . پاه . پا . اه . باش .
با . قاره در . پا . لال در .

سل سل سل سل سل سل

قاز سار

باز پاز باز بار بیز سیز بیز

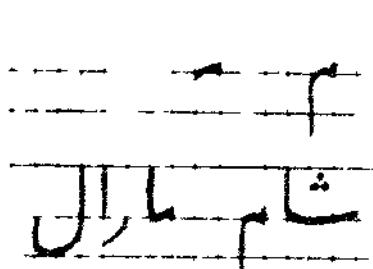
آز یاز قاز ساز باز آزاد بازار بیز سیز دیز
تار ساز در . قاز آساق در . بیز آباد در . آزاد بازار دان
بیز آلدی . دادش یازی یازدی . بایما آزرلی در .
قا . یا . باد . آاد . بایه در .
شیش - بید در . آاد شاد در . آسلام با - او دا در .

آس تاس پاس پاس ساب سات آسان آستار سانار .
سال پس بالاس .

تاما پاس در . بیر کافار آرپا سات . بالاسی سان . آسلام بیر ساب
مدي . « قبلا ری سانادی . باباش باشینی درادی .

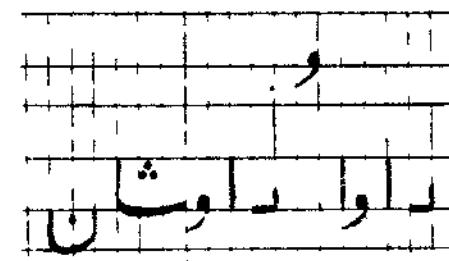
آلان . ب . آن . آسان . ددانش دنانی - آندی .
آدر در در .

بوساندا اویما وار . واق یستی در . شورما ون فه سر . باشا
توپراق آمار . فارلار ویاق در . آش شور در . وت دش در .
- یاق - نای . ر - ر ما . . ستان د فاروب و و - ولار .
آبارد . . فسان امی فقار آریا ور . . برق قدر در .

بَارِئَمْ لَلْمَاءْ بَلْلَمَاءْ آلَمْ نَوْلَمْ

- - - - -
دام شام نادم - وشم مرل دمب - - دوم .
آفشاء وسدي . شملار يامي . د لار دم . دوسى . مرس فايد
اوبلار . آسلام آما - تر . دوم هرمه شدی . آس دم - مدي
. . دل . آفشا - . دو - . دد - بير فلارى سومى .
در . . ساپا دولاندى . شير . . دى آفادى .

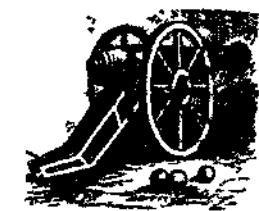
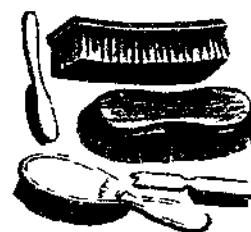

وار وار داوات لاوش يواش ساوش داوا يواه نواه .

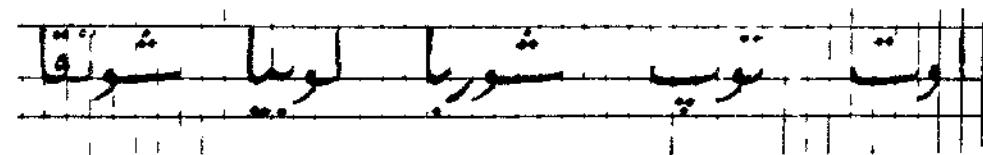
آش يواه در . لاوشى قار آباردى . واري ات يالادى .
آراد داوا آلدى . داوات قارادر .

- ارلا - اش . دا - ت . د - ا .

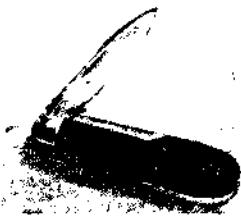
دالادار لا . . ش آلدى . آسلام نا - ش يارد .

أو - و

اود اوت اون وا واق ویاق رور شود دوقان شورما
وینا قار توب بستان شوققا توب .

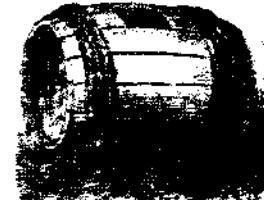
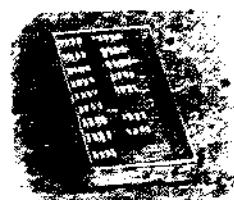

• • • • •

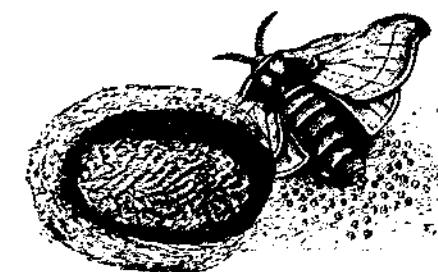
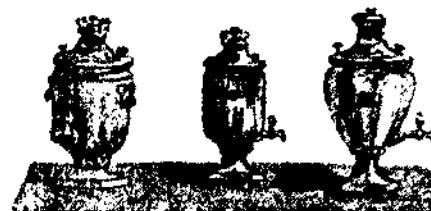
لِيَارْ بِيَهَانْ

فایپی چج . پاتار چاما دل د فالمی . چاپار آت چابی . پاشا
چاوادر سامان ساندی . پانام چه چه ـ مدی .

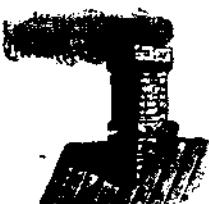

٣٦

آخ تاخ شاخ خاش خام خان خلا داخما تاختا شاختا

ج ج
سما تانو

ج ساج قوجا جالاق سانغاچ

اَج لاج ساج باجا جان قوجا جالاق سانچاق آنجاق اوچاق ایستی در باجا دز در . بایام قوجا در . سانچاق فارادر . آلم جالاق در .

ق بالا . . در . ق . . ق . . لاق . سا - پاس شر . سان . .

خاشخاش • خalam آنام دان قوجادر • داخما دا اود وار • خان بازار
دان خام بال آلدی • شالبان تاختادان در •

شانه - تا - تا - خاش - ش - ش آز در .

١٦

یہی طے کیا گی آئیں

آی تای یانی سای چای آبی دابی چایناق
سایماق چایناق نوینماق وینیماق چاینیق چای
آدام آپاراز آما بیر تای در یا^ی
ایستی در فازلاری سای

A musical staff consisting of five horizontal lines. On the first line, there is a note with a vertical stem pointing down and a small circle at its base. On the fourth line, there is another note with a similar vertical stem and circle. Between these two notes is a short horizontal line with a small vertical tick mark extending upwards from its center, representing a quarter note rest.

ایں بیش ایں بیل

- 14 -

ریز یاش دره زینب یتمش باشنداده . قاسم بیش نار سینچدی ایاس آلتی آرشین جنت ساندی . دریس ایواندان دوشدی .

د او شان

داوشاها باق دا وشاها
دوشان قاچدی بوسنانا
قوسدی بیزی پانا - پانا
رندی فارپز ، خیاری

الكلمات المهمة لغير المهرة

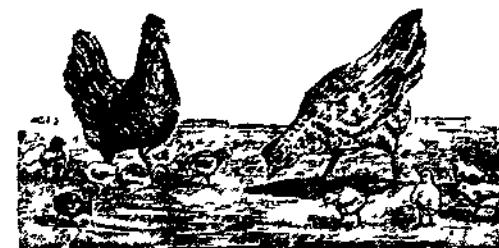
A blank 5x5 grid for drawing.

وزیر دیوروم سوی وست لور

اور -ور ورود دوروم سود اوج اوست.
هارلار جايد وروزدي . سد اوست اشبي تيزاهدي . اوج س-
اوروم دهدديه . دونن سودچي دهن اوج قاب سود آلسيم .
- ح - ست - روم - دروم
هي - روئي ودي .

او و
 او لاق ورق دور سردق توز قورت جودق رازو
 دورهاق وورهاق .
 او بولاق دوری در . قوریسی قورت بردی . دورهالار چایدی
 وجودی . احبارها حاچ قورمان . سو فامی سود سیمار ترکان سرپشی
 سار دوتمار . هورتدن چون و حار .
 لاق بـ داق دـ رـ مـ قـ زـی . رـ پـ .
 قـ رـت قـ رسـی بـلـدـی . تـراـزوـ دـاـ دـاشـ بـوقـ درـ .

ال ات ار الای دهره شیدره لاه ساه به .
بن سن درس ترس ادب رحب چمن سزه آدم دسه پجه .
اتی ات آهاردی . بن سن دهن چوی اردیم . دهره دن سیل آهیر .
چمن دهن سر دسته لاه دردیم . دهوهار اماحده اوغلار . ایشله میین دیشله من .

١٢

يُوْمَاقْ يُوتْقْ تُوْرُقْ

یووا یوماق یومشاق یومتاق یوبوق یوبون یون
یون یومشاق اولار . یوبوق فاجدی . فاری نه یوماق ساریدی .
ول یولداش یورماق یونچی .
یول چوی ایش یوقوش در . یودستیم یونچی یا بیر آغا ویردی .
نام یوددا قالدی .

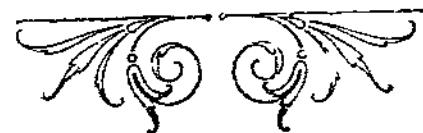
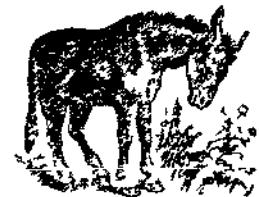
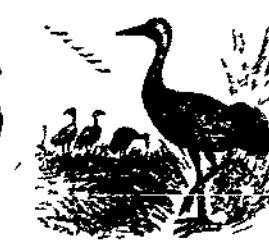
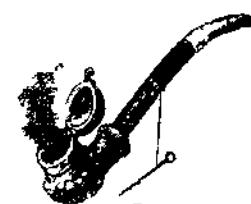
اوردەك كوبىك لېنگ توڭى
تىڭ كىر كار كال كلىك

پاشى يېرىچان دوتىدى.
توڭى او نادان سر تو، ق
آباردى.

سېچان

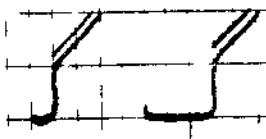
بىر سېچان بولاسىندان چىقىشىدى. آيلا - آتىلا دىسوردى :
ئىن چوق رودنابام، مىستامى سر پىخەمەدە دوتوب ئىپىرم، قابى دالىسىدان
مسان بول سورلارى ئىشىدارمىش. سىرىن بىرە آتىلوب سېچانى دوھى د
ئىدەدى.

کول د ب رویوئه دوشان فاچدی.
بوکهی من اوپروپ قورنار مشار.

(۱) پامحا : دم وارتلک دره کلای

لوك لوز لوزجین سلمک
کریم بیر دسته قیزیل گل ب مردی

درگ رگ گود گبی ، گل گو گرچن چسکه اک گور
گلا . او رگ گورل در . متنه گوم گوگ در . گبی دریاده
فالدی . گو گرچن گورل موش در . قرل گلی ن چوو سورم .
دردی یکی او گور چکر .

گلک سلک گورملک سلمک ارمق و مونف
بورماق قاجماق یقیلماق .
گیتمک دورماق الهمک قیرماق سیدیرماق .

لکور و کوتان
اوکور کوتانا بیدی بن سنی
علمک دهن یورولدیم . کوتان جواب
ویرسی : بن ده سنی بسله بکت
لهل عانه للذیم
آهالار سوری : کوتان ه سر قیش ه چکید .

- شگ

مریمک بیر گور چاتسی وار . اسگکت سودی دلی وور .
کنادک ورقی دوشدی . شـ دـ شـ هـ در ? اویـ بـیر قـارـ آـنـی وـار .

أَغْ بَاغْ سَاغْ دَاعْ آَغَاجْ قَارِغَا

أَغْ بَاغْ سَاغْ دَاعْ آَغَاجْ قَارِغَا

آغْ بَاغْ سَاغْ دَاعْ آَغَاجْ قَارِغَا^١
بَاغْ دَا چُوقْ قوشْ وارْ . آَغَاجْ يَا بَاغْيَنْيَ قورْد

بَاغْ - بَابَاغْيَ چاناقْ - چانشَيْ سوقْ - ساوْغَيْ اوشاقْ
اوشَيْ . كَوَاهْكَ - كَوَاهْكَيْ اورْدَهْ - اورْدَهْ كَيْ كَوَپْكَيْ .
قاوْنَ كَوبَهْكَ . بَارْدَقْ . كَكَبَيْكَ . سَهْهَكَ جاناقْ .
دايسْلَقْ . . . . .

بَابَاغْا چاناغَا وشاغَا ورَدَهْ كَوبَكَهْ . . . . .
دوست باشا باقار دشمن آياغَا . دَگَنْرَمانَكَ ياراشينَيَ توربا چووالدر .
كَيْچَيْ نَكَ فوتوري بولاغْكَ گوزيندن سو ايچَر .

آه شاه بناه گناه هوا هر کس هنر هونک کولونک
بها ر نهار شهر شهريار .

بو گون گورلى هوا در . بادشاه مسجده گيتدى . هر کس
اکدىكىنى يېچەر . بھاردا آغاچ لار يايلاق آچار . نهارا يېزه قوناق اول
يېر گل ايله بھار او لماز . لو زايىكى نامە يالوارىنچا يير الله يالوار .
شا - گنا - - وا - لر - ش - ر - آ - آر .
سەندر ش - ره گيتدى . بو گون - وا يىستى در .

ح

حرارت حسن حمد محسن .
يدر حلال زاد آلى . حنڭى قىمى سىندى . بىسم احوالىيم ياخشى
در . آتلار راحت او لوپ در . حق سوز آجى او لار . زىمت بې
بان يىمزلر . حرام مال بر كت دوتماز . قوجالارا حرمت ايله او زىكىد
قوجالا جاسان .

ص ص ص ص

خاص خالص صاف صحبت بجادق صباح رضا راضى قاضى
غرض صالح.

جادق حسن ايله صحبت ايلبور. هر فصل يير ميوهسي اولاد. صباح بن
مكتبه گيده جگم. صندوغيش آچاري ايتوبدر. بوایشه اوراضى اولدی. دونن
قاضى ايشه باقدى. بنيم غرضيم او قويوب آدم اولماقدر. كيچى جان قايقو سنه
قصاب بي آختارير. اوغرى قالانا يانار صاحب گيده نه.

ط ط

طاس طاق طاوس طرف خاطر
ظاهر ظلم ظالم نظام کاظم وطن.
کاظم بير طاوس دوتدي. طوطى قوشى

ففسدن فاچدى. ظلم يىملەك گناھدر. چوق طمع باش يارار.
بقال دلآل دلائى چھال خراج خراج بزار.
چھال مىشىدە اولاپور. شىھ آقام بزاردر. ناما سنك آتاك دلآل. بقال
دكاند. آلما و آرمود ساتير. دلائى باشىمى قىرخدى.

ع ع

عباس عادت ودع عنى عاجز ساعت.
عمس و على درس لرينى حاضر لاپولار. بن بو ايشدن عاجز قالميشام.

ساعت اون يير در. عمر ياخشى آدمدر. ايکى عقل يير عقلدهن
ياخشى در. ات يين قوش ديم دېگىتنى بللى در. عقل ياشدا دگل
باشد در.

ث ث

ئىئى ثواب ثابت مەقىال مثل .
فقيره پول ويرمك ثواب در. يير مەقىال قزىل آل .
مثل : نه تو كرسن آشىڭى ، او چىقار قاشىقىڭى .

ذ

كاغذ لىت اذىت عذاب ذره ذوق .
بو گون آناما كاغذ يازدىم. درس او قوم اغىن المدى وار.

ڦ

ب ب ت ث ج ج ح ح خ د ذ ي ز ز س ش
ص ض ط ض ع غ ف ق ش ن م ن ه و و ي

تبل و چالشقان

تبل دئیه: بو گون اوینارام، صباح اوقویارام،
چالشقان دئیه: بو گون اوقویارام، صباح اوینایارام،
آتalar سوزی: بو گونک ایشینی صباحه قویما.
تبل دئیه ویر یشم، اورت یاتیم گوزله جاتیم چیقماسین.

قاچما سنی سووندهن جان کبھی ایستهیندەن
داوشان
کبیچ بوایشدهن گوزومواز یانگده وار یاراما ز
خبر دارم ایشیندەن قورتا رمارام دیشیندەن
آتalar سوزی: ایت فولاغنی کسندن فورقار.

قاراچی

بیرقاراچی را تمشدی. بو خوسیندا بیر قاب او ماچ گوردی. اما فاشینی
یوق ایدی که یشون. ویری گون یاتاندا یانینا فاشیق قویدی. اما بو خو-
سیندا بر شی گورمدى.

(۳) بیچ: او هدرکه، رزده سینه ز، ترازو و هجکیسدن «لدان شیر» بیت ولمز.

توس کیچی لر

چایلک اوستیندن بیر انسیز تاختا او زتمشیدیلار. بو تاختا زیث اورتا سیندا
اسکی کبیچی بیر بیرینه راست گلدی. و هیچ بیری او بیرینه بول ویرمك
ایسته مدى؛ هرایکیسى خوروزلاشوب بونیوزلاشماغا باشلادیلار. و آخرده
سوروشوب چایدا غرق اوندیلار.

(۴) تاپماجا: حیوانلارده تاپ گوروم ساقفالى دوغولان کىمدى؟

خوروز

آی پېپىگى قان خوروز!
گوز لری مر جان خوروز!
سن نه ارکن دوروسان?
قىشقۇرۇب، بازلالى دوروسان!
قویسما يزد سان یاتماغا آی جانیم مستان خوروز
(۲) تاپماجا: سکىرەدە هەندى، سى كىدى كىدىن آغىرى سومو كىدى ساقفالى اىدن

رحملى نېي

نېي زىڭ اوچ قىك بولى وار ايدى. بىدېر دىكە بازاردىن بير شى
آلوب يئىسون. يولدا بير قوجا دېلچى گوردی، نېي زىڭ او كىما يازىغى
گلدى. اوچ قېگى چىقاروب دېلچى بە وىردى. و بىر كوروب ايو
لرینه قايتدى.

آتalar سوزی: اى دوتماق على دىز قالوب. تو خىلچ آجدان نە خېرى
او شاق و داوشان

داوشان، داوشان آى داوشان! قاچما، داييان، آى داوشان

﴿ اسلام و هو يهم ﴾

اسلام و مریمک الا سر آتی وارایدی. ایکیسی ده هر گون سوه سوه اویناتیردی. بیر گون آرالاریدا سوژ او اووب اسلام دیدی: آت سه در، مریم ده: یوچ نیم در؛ هر لیری آتی بیر طره چکمگه ناشلادی. آناسی بوالارک سسی ایستیدوب گلدی. و آتی الاریدن آلوب گیزاتدی. آت اسلامک اوادی نده مریمک.

﴿ بیزیم کلفت ﴾

بیزیم کلفت آردگل: آنام، آنام، ایسکی قارداشیم، ایسکی احیم، سرده هواجا بهم وار. آنام سحر ایرته ایشیده گیدر. چالیشور، الشیر، چوده ک پولی غارایر. آنامش د رحمتی آردگل: حوده ک بیشیربر، قابسی ناحانی سوپو در، یاتار مری ویور، یاماپور، اوست ناشنمه ناقیر.

﴿ آنا محبتي ﴾

صرک آناسی ناخوشلامیستدی. مکتب دن گلندن سو گره داهها کوچیه او ناما ماعه چیقا یله بوردی. بیر گون یونداشلاری اویی گوروب دیدطر: آی صمر! یهداهما اویاما ماغا گلمیورسن؟

صر - آخر آنام ناخوشدر، دیدی: «بن اگر سزیله اویناسام آداما کس ناقار، الا قارداشیمی کیم ساقلار؟» او شاقلا رک صفره یازینی

گلدی. صفره گوزلری دولمش ایوه فایتدی.

الا سوري؛ آتا کوچک اللدر. آتا آناسیاحیری، و نهانک کمه حیری او لا حاق.

﴿ فقیهو ﴾

گوندورر بیر کور قوها؛	الیمه دورنا عصا؛
دیمه و ب پول بعادری؛	گیجه لر پالبلیاردی؛
اوری کسی: دوشگونه،	کوراء شیله، مسکنه.

آنالار سوری: هر کس دویدیعی قدر شه دیداده آج قامار.

﴿ بیزیم ایوه ﴾

بریم ایوه بیکیلوب در داشدان. اوریده کی مرته در. هر مرده ده ایکی او تاق ور. و تاولارک بیری قوباق، بیری یمک، بیری نام او تاعیدر؛ بیریسده ده ۹۹ وور. گیجه از ۹۹ بیری اور او اعی. بیعوب اعل سویله بور

هیاتک بیر اشد مصح و تدیر، وری ناشیدا دھی ناعچا ور. مطع ده آنام حوده ک شیربر. ناعچادا آنام اکبر تورپ، که ۹۹، سو عار و بیریارا گو گرتی. من ده ناعچانث بیر چریسه، گوبل گولردن اکبره. هر سحر لریمدن دور د کینی ناعچا یا بو گوربره. و گولریده دسته با غلایوب نهمه باعشلایورام.

تیکیلی: داخنا، ایوه، آلاچق، مسجد، مناره، کلیسا،

او شاق گوز لىگى

فرهاد گوردى كە، آتاسى كتاب او قوياندا گوزلىك
تاقىن، دىدىي: آتا، بىن دە يېر گوزلىك آل، بىن دە كتاب
او قوماقي اىستە يورم.

آتاسى - «چوق ياخشى او غلوم! بىن سە يېر او شاق گوزلىكى آلام»
دېدىي. گىدوب او غلىنى نا يېر الف باكتابچاسى آلدى.
« تابماجا: آغ چولىدە فارا تو خوم.

دوس او تاغى

يېزىم درس او تاغىمىز ايشيق و بويوك در. بو او تاغىڭ وار: دورت
ديوارى، دورت بوجاغى، باشمىز او سىندە تاوانى، آياغىمىز آلتىندا دوشەمە
سى. دبوارلاردا قابىي و پىنجىرهار قويولوبدر.
دوشەمە، تاوان، قابىي و پىنجىرهارى دولگىر تاختادن قايروبدر.

درس او تاغىندا ايڭى جىڭە ايستامىالار دوزلوب در. ايستامىالاردا
او شاقلار او توروب درس او قويورلار. ايستامىالارڭ قاباگىندا معلم ايچۈن
يېر مىزىز، يېر دە صىندالىيا قويولوب در. دبوارلاردا جور بە جور شكل
لر آسىلوبدر.

درس او تاغىندا، بويوك و قارا يېر يازى تاختاسى وار.
يازى تاختاسىندا تباشير ايلە يازىرلار.

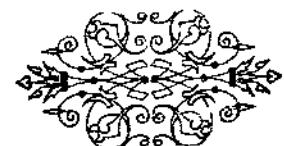
كارخانە دكان، كورپى: دىرىمان، قلمە، دام، برج، حمام، واغزال، اسكلە.
گو گوتى لو : نازى، كەۋەر، كەلەم، چوغۇن، نىدور.
تورپ، فارتوف، لوپىدا، شويت، باخلا، نوخوت، كوك، كشىز، مرزە،
وهزەرى، ايسپاناخ، ترخون.

چىچىگىلو: بىنچە، قىزىل گل، ياسىن، قرنقىل، هېمىشە بەھار . . .

حىل يېيم

حىل ئاتا آناسى ئواب يېيم قالىشىدى هېچ كسى يوق ايدى كە
اونى سافلاسون. قوشۇلارى كريم كىشى آروادىنا دېدىي: آى آروات!
گل قوشۇر حىنى اىومزە گىتۈرەك، يازىغۇڭ هېچ كېمىسى يوقدر.
روات - آى كىشى بن سڭا بىلە بونى دېيك اىستە يوردىم، فورقدوم
كە راضى او مىاسان، چوكىھ چوق كاسېيڭ، دىيە سوينە، بوبە حىنى
گىدوب ايو زىنە گىتۈردى.

ئالار سوزى: ياخشىلىق ايلە آت درىيابە بالق يېلىمە خاڭىز يىلر.

نمیز گیوب دولانگلن گل کیمی هر گون او فو در سکنی بلین کی
گزمه کو چه زده جانه، ویل کی لای لا قوزوم لای لا گوزوم یاتگلن
راحت او لوپ بیر آزجه بوی آتگلن

﴿ هر شیئک او ز بیوی وار ﴾

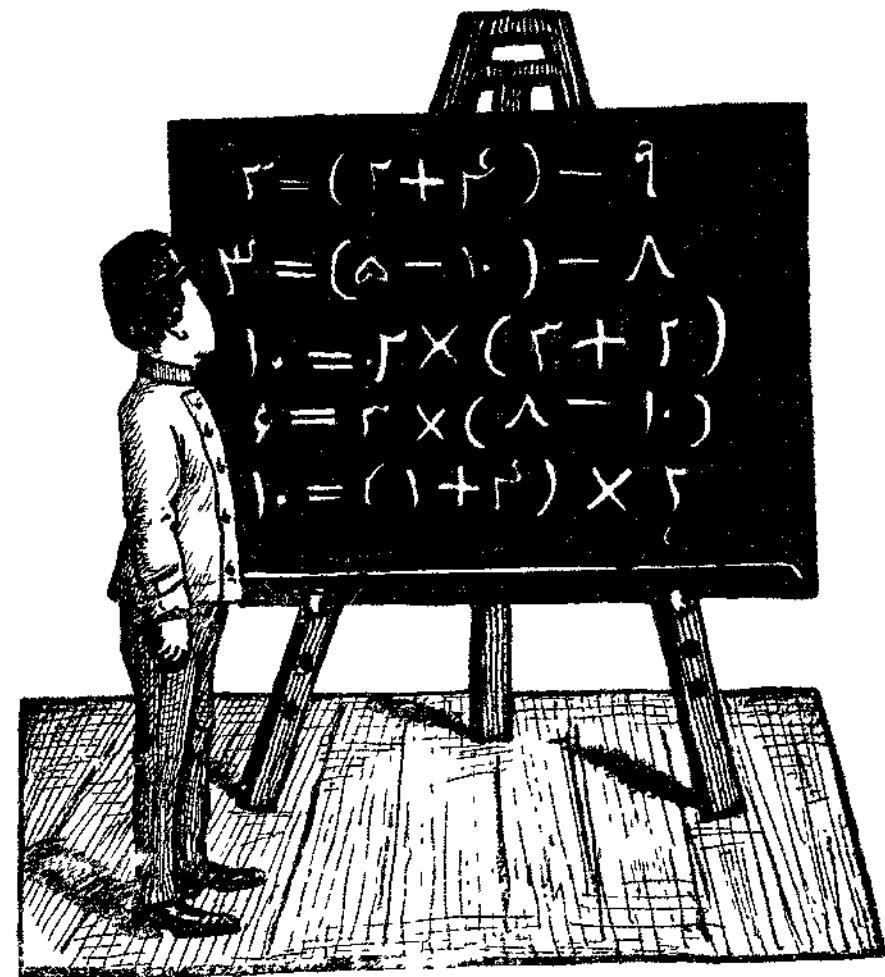
مرسل سحر بیزندن قاتمان کبی شیلرنی آقتار ماغا باشلا یور. حور بنگ
بیسر تایی قابی آغزیدن او بیری تایی او تاغیک اور ناسیند. راق قابی سینگ
بیر تایی تاختگ آشندن او بیری تایینی او زیده بیله یور که هارا آتوب.
کتاب، دفتری او تاغیک ایچینده ورق، ورق او لوپ در. مرسل شیلرنی
تاپوب یغیشدیرانا کیمی مكتب وقتی کیچردی و هر سحر مکتبه گیچ گیدردی.
تعلیم شیلوی: دفتر، کتاب، قلم، فارانداش، سطاره، لوح.
اویون شیلوی: آشیق، توپ، چینیک، فیرفیر.

﴿ ایکی مکتبی ﴾

ابراهیم کریم دیبور: کرم! مر گکنی ویر یازیم!
کریم - یوق، ویره بیمده سند مر ک گتوردیدن، دیدی.
او بیری گوز کرم بر هیمه دیبور: یوندش! مر کبه ابو ده قاتوب
مر گکنی ویر یازیم! بر هیمه مر گ قیس گوندوپ کریم ویر دی.
آتلار سوزی: یاخشییغا یاخشیق هر کیشی نیک ایشیدن. یاما نیخا
یاخشیق او کیشی نیک نیشی در.

﴿ قوجا و عز رائیل ﴾

بیر قوجا کیشی دالیندا بیر شه و دون کنده گیدردی. یولدا یور ولنی

ـ لای - لای -

لای لا دیم ات جگریم پاره سی آغلاما چوق ای گوزیمک قاره سی
اولما یمک، ایچمگیک آواره سی لای لا قوزوم لای لا گوزوم یاتگلن
راحت او لوپ بیر آزجه بوی آتگلن.

بویو کله شوب بندی یاشا یتگلن سحر تیز دن دور مکتبه گیتگلن
درس او قویوب یاز ماغا جهد یاتگلن لای لا قوزوم لای لا گوزوم یاتگلن
راحت او لوپ بیر آزجه بوی آتگلن

کور و ایت

بیر کور دیلنچی، ایتك بونینی نا بیرایپ یاغلابوب کوچه لرده دیلنیردی
خلاقث کورا بازیغى کلوب؛ کیمی پول، کیمی چورهك، کیمی خورهك
ویریردی. کوردا يىلى شيلرى ایت ایله بولوشوب بيرلگىدە بيرلردى. بىر
زمان صوگره کور بوزحتمە دايانا يېمىيوب وفات ایتدى. وفالى ایت دە
صاحبىڭ قېرىندهن ال چەكمەيوب آجىندان ایله اورادا جا اولدى.
١٦ بىماج: اوەدر او، دە فرمان. بىر گۈزگەم وار قېقى دورى قېراعى ساجىقلى.

قاژ و دۇرۇنَا

گولده بىرقاز او زوردى چوق باش ایاق؛
او ز او زىنى او گوردى او، بو سياق؛
باق، عجب بن قوشام، سودا او زورە؛
گىزىرەم يىرده، گو گىدە ھەم سوزورە.
بو هىر، بو شعور وار كىمەدە؟
بن كېي قوش تاپلماز ئامىدە.

ایشىدیركىن بو سوز ارى دورۇنَا

او زادوب بونىنى ياناشدى او نا
نه او گورسەن، عېت بىرە او زىكى؟
دېدى: آچ، ياخشى ياخشى بىر گۈزىكى
سن دە گىزدە بالق كېي او زىمە نى،
يە هوادە لاچىن كېي سۆزمەك،
بىر يوزىنە مارال كېي قاچماق.

شەننى بىر آغاچىڭ دېنىسىدە بىرە آتوب دېدى: آه، بو نە گۈندر بن
چىكىرمى؟ عزرايىل دە گلوب جانى آلمىور كە بو زەمتىدىن قورتارام «
دالدان گلن بىر كېشى بو سوز لرى يىشىدىرىمىش. قوجانىڭ يانىنا
گلوب دېدى: آ، كېشى! بن عزرايىل، نە دېبورىن ؟
قوجا او زىنى ايتىرۇب دېدى: باشكى دونوم! هېچ زاد دېميرم، بىر جە
زەمت چىكوب بولەننى بىشم دالىما قالدىر».

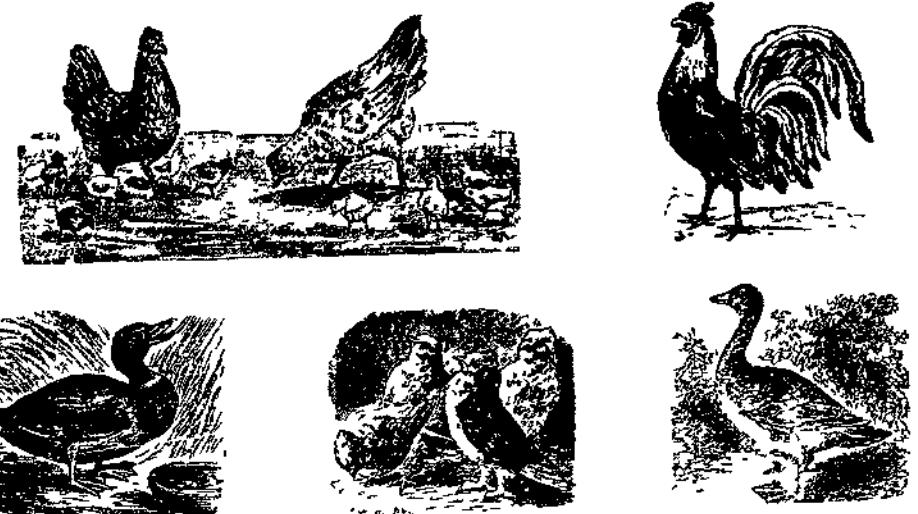
يېتىم جو جە

آى كوچوجىڭ، سولوق جو جەم! بونى بودوق، يولوق جو جەم
آچما او نازايى دېمىدىيگىن ناشلاما غەلى جىك - جىكىن
تىك گىزىنەب سېقلىما چوق آغلا يوب نالە قىلما چوق!
صوص آراجىق گۈزۈم دايىز! بن او لايم سنك آزانڭ.
ھېب او سېلە سىلە رەم دەن، سو وىرۋىدە بىسلە رەم
آغلا ما، آغلا ما، گۈزەل! قاچ يانىما، دايانما گل! . . .

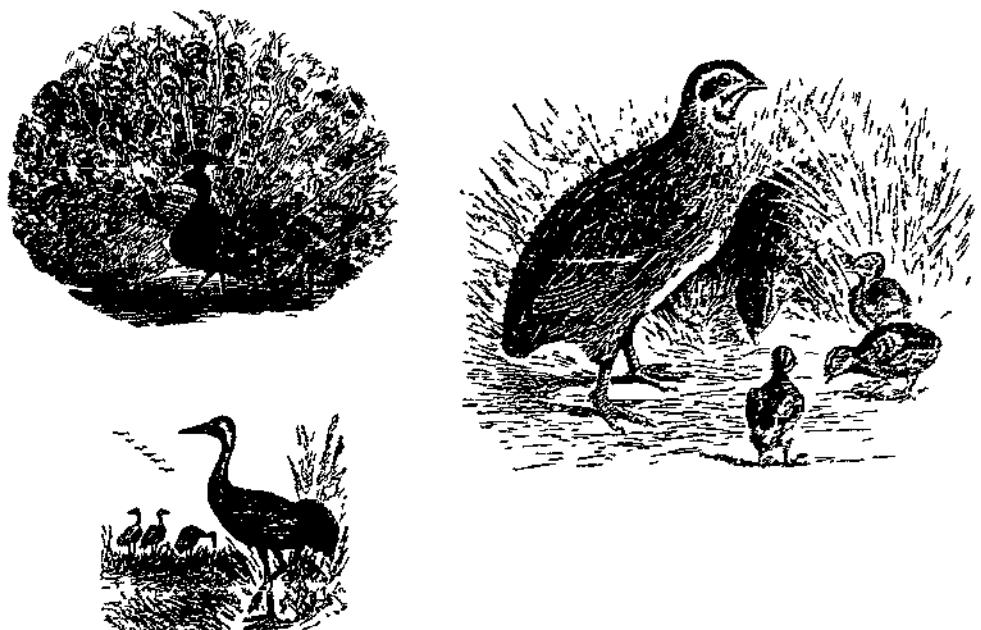
قارى و تو یوق

زېنپ فارى نىڭ تو یوغى گوندە بىر يومورتا يومورتلا يوردى. فارى
نەنە فىكر ايلدى كە، اگر تو یوغىنىڭ دەنلىنى آرتىرسا داها چوق يومورتا
وېرەر. فارى تو یوغىنىڭ دەنلىنى آرتىردى. تو یوق ياغلانوب كوكىلىدى و
داها هېچ يومورتا يومورتلامادى.
آنالار سوزى: آرتىق تىكە باش ياردار. باشىنا گلن باشماقچى اولار.

ایو قوشلاری

چول قوشلارى

آلام جنتی

الاجا اسد بير كندلى نىڭ يابينا كېدوب ايش اىستە دى. كەندايى دىدىي: اوغلووم، نېيم قوبۇنلار يىمى اوئار، آيدا سەنە دورت مىنات وزەرم اسد راضى اولىدى ودىدىي: آنام «احوشىدر»، اىشە كىدە يىلمەبۇر، سەنم مواجىيەمە هەفتەدن هەفتە يە وىر، بىن اىستىورىم مواجىيەسى ھەر ھەفتە آ تاما وېرىم، اسەلە ئاناسىنا اولان مەھى كندلى يە حوش گلدى. و اوئى شەطىنە راضى اولىدى، و آ خىردى مواجىيەنى آرتىردى.

آتالار سوزى: بويو گىنى ئازىميان الھىسى دە زايىمار،

﴿ طھکار او شاق ﴾

بر او شاق کوچه ده آغليوردي. يولدان کيچن بير کيشى سوروشى
و علوم، يه آعيوسان ؟ او شاق ديدى: بير پىك بول ايتىشىم.
ـ علاما آل بو سىڭ يير قېڭىن . او شاق بير فىگى آلوب كە
ـ علاماچە ناشلاadi. كىشى سوروشى: ايمدى يه آعيوسان ؟ او شاق
ـ گر وقىگە اينىمىسىدى، ايمدى اىكى قېك او اوردى. دىدى.

پول : بیر قېت . وچ قېك . مىش قېك . بىر شاهى . اىسکى شاهى اوچ شاهى . بىر عباسى . بىر مات . اوچ مات . بش مات . اوئى مات .
اوەدرىخەدە : اوەدرىخەدە گوگىدىن بىر سىنلاپىر اوەدرىخەدە كەھرىپە وېرسە ئەلداپىر . اوەدرىخەدە گوگىدىن للاپىر

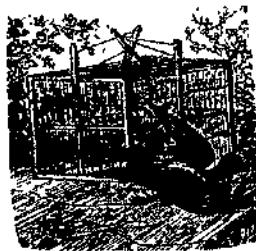
تولکی و آسلام

بیر تو نکی گورممشدی عمرینده هر گز آسلان
بیر گون گورنده شیری قورقوپ جکلدمی یاز یاز

بىر هفتە كىچدى، تولكى آسلامى بىرده كوردى
بىر آزقورقوب، او زاقدان باقدى، دايىاندى، دوردى،
اوچونجى دفعە گورجىك، گيدوب اونا ياناشدى
شىرىلە دوتدى الفت، گولدى، دىدى، دانشدى.

سېغىر چىن و گو گو چىن ☼

بىر سېغىر چىن چولىدە دەنلىرىدى. بىردىن تله يە
دوشدى. و دوردى چىپنوب دار ئىماغا.

بىر گو گرچىن ايشى بولىه گوروب او كا
ياناشدى. و آجي آجي گلوب دىدى كە: مگر سىڭ گۈزلەك كوردر؟
گون اورتا چاغىندا بولىه دوشىلىك: اما من هېچ دوشىرم، گو گرچىن
سوزىنى فورتارماشدىكە او زى دە تله يە دوشوب قالدى.

مئل: گولمه اور گەيە باشقاڭلەر. نە تو كرسن آشقا اوچىقارقا شىقىڭا.
(كىچى)

لَا، بول، بور كېچىم! آى قوشما بولۇز كېچىم!
يالقىز گۈرمە، دولاشمە، داغا، داشا دىرماشىما!
بىر قورت چىقار قارشقا، نىلهيرىن، سەن او كا؟..
چوبان آچىچە گوزىن قالار اىكى بولۇزىن.

بىلدىگىك شىي سوروشما ☼

مرسال كىشى آرابادا اوت داشىوردى، قونشوسى الله ويردى بونا

راست گىلدى: قونشۇ! نە آپارىرسان؟ دىدى.

مرسل -- او دون آپارىرام.

--- نىجه او دون آپارىرسان بوكە اوت در.

--- ايمدى كە گورىرسن اوت در نىه سوروشورىن ؟

احتياتسىز قارى ☼

زەره قارى نىڭ ياغىنى، پىنرىنى سېچانلار آنباردا يبوردى. قارى بىر
بىشىك تاپوب آنبارا سالدى كە. سېچانلارى دونوب تلف ايلەسۈن.
بىشىك آنباردا كى سېچانلارى، ياغى و پىنرىدە يىوب قورتاردى.

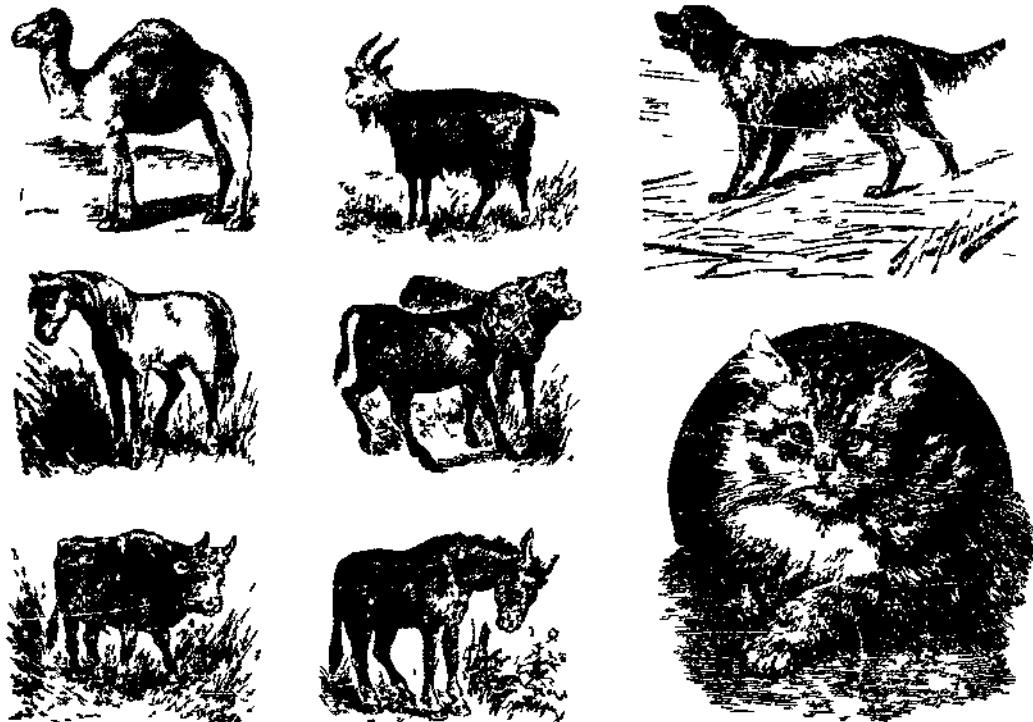
ھەربان قىز ☼

سکىنە نىڭ آناسى ناخوشلامىشدى. بالاجا قىز گوردىكە حكىم ويردىكى
درمانى، آناسى چىتىلەك ايلە اىچىر. قىز ياش آناسىنا يازىنى گىلدى. وايىكى
بالاجا الارىنى آناسىنىڭ بولىندا سالوب: آنا حان! سەن درمان ئىچە بىلمۇر
سن، وير سىڭ عوشىكە بن اىچىم، دىدى.

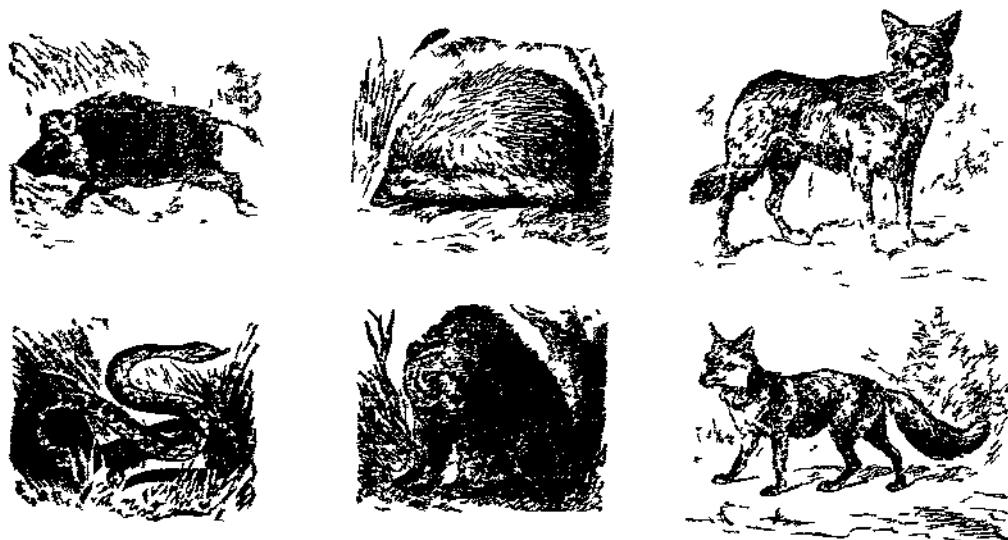
يو سىز حجت ☼

ايىكى بالقىچى تورى سودان چكىردى. تور چوق آغىر ايدى. بالقىچى
نىڭ بىرى دىدى: تور خراب او لوب چىكمك او لاما يور. او بىرىسى - يوق، تور ياخشى در سن چكە يىسە يورىن، دىدى.
بونلار دوردىلار حجتاشىمكە، بالىقلاردا توردان چىقوب قاچدىلار.

ایو حیوانلارى

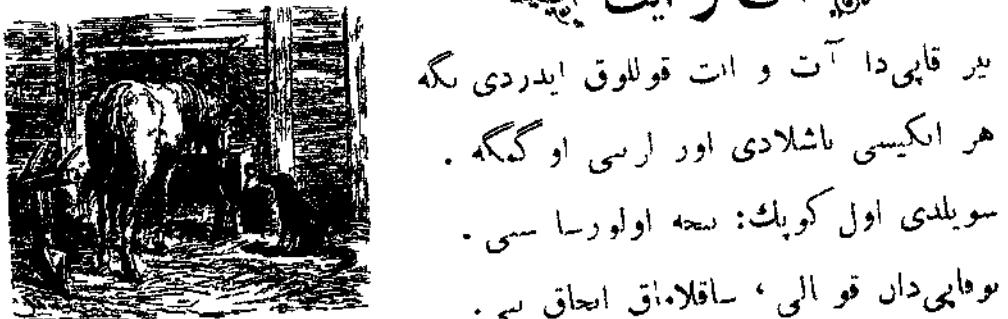
چول حیوانلارى

آرى و قارغا

چايىڭ قيراعىدا بىر قارغا اوپۇمىشدى. گوردى كە بىر آرى چايىدا
ووعولىر. فارغانىڭ اوڭى يارىيى گىلدى. آغادان بىر ياپراق قويپاروب
چانا آتدى. آرى ياپراۋىڭ اوستە چىقوپ اوچدى.

آت و ايت

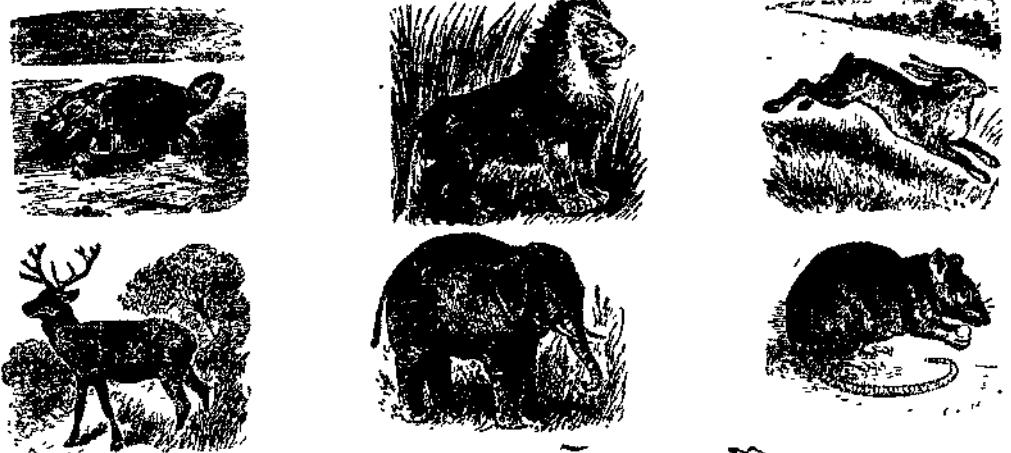
بىر قاپىدا آت و اىت قوللوق ايدىدى نىڭ
ھر انكىسى ماشلادى اور لىسى او گىمە.
سوپىلىدى اول كوبىك: سەھ اوپورسا سى.
سوپىمى دان قو الى، ساقلاماق اسحاق سى.

گورمه يورم سىدە بىن، آى حامى آرتق هەر؛
ولۇچىكوب، يىرخىلاماق سەرچتىن ايشدرمەگر؟

و قاپىدا قىش ويار رحمەتە قاتلاشىشام
ماشىكىدىن سىرىدى رەحە سومۇڭ فالمىشام.

گۈندۈر ايشىم تارلادا مال فارانى ساقلاماق
ھە گىچەر ياتمايمۇ؟ اىي، قاپىنى يوقلاماق.
سوپىلە، بىرلىرى سى دوئماق ولۇرمى ئىكەن؟
دوغۇ دىبورس گورۇم؟ وېرىدى حوا آت او،

ولۇچىكوب، يىر سورمه سەم. سوپىلە بىر گورە ئەم
او قاپى د سن بىه اوپىدا او اوردىڭ گىرەك؟

هروفصل اوچ آی در: ياز

مارت، آبریل، مای ياز آیلارى در. مارتڭ دوقوزىندا ياز گېرىر. يازڭ اولىنده گىچە و گوندوز براير اولور، سو گىرە كىتدىكىچە گۇنلر اوزانوب، گىچەلر گودەلير.

يازدا ياوش ياوش هوا قىزىر. داغلار دە، تېلردى، قىش دن قالمش قارلار ارىيور. تىز - تىز ياغىش ياغىر. چايلاڭى سوپى آرتوب اطرافى باسىر. آغاچلار يابراقلانىر. تېلر، چوالر ياشىللانىر. قىش دا ئىستى بىر لە اوچوب گىدىن قوشلار، بىندە دستە دستە قايدوب گېلىر. بۇستانلاردا ئارلاراردا كند اھلى ايشلمىكە بشلايمۇر.

(١٠) تېساحا: اوچ فردا شىر ياتىر، يىرى اوتوروب، يىرى گېلىر.

سحور

گونش دوغىدى، يايىلدى	داغلار، داشلار آيىلدى
سولار، مىشە، بايرلار	صحرار ھم چايرلار
بىر نور اىچىنده قالدى	اشىق دىنابىي آلسدى
شرق آشىدى، ياندى	قوشلار بوتون اوياندى
اوقرور كن شاد، خندان	دوامى سى ايلە اورمان.

تاخىل

جو تىجى تارلايى كوتان ايلە شوملايمۇر. سو گىرە دىرماقلايوب توخوم سىپىر، يىر آز سو گىرە توخوملار جو جىروب تارلايى يام - ياشىل اوتلار

بىر هفتە يىدى گوندر، يىر گون يىگىمى دورت ساعت در. اوتوز گۇن يىر آى در. اوڭ يىكى آى يىر ايىلدر. هفتە ئاش گۇنلارى بۇنلاردر: شنبە، يىكشىنە، دوشنبە، سەشنبە، چەمەشنبە، پنجشنبە جىمعە.
(٨) تېماجا: آئىل يىدى اوغلى وار يىدى سېمە يىر بويىدە.

سلەمان آيلارى

محرم، صفر، ربيع الأول، ربيع الآخر، جمادى الأول، جمادى الآخر، رجب، شعبان، رمضان، شوال، ذى القعده، ذى الحجه.

روس آيلارى:

يانوار، فېۋرال، مارت، آبریل، مای، ایون، ایول، آوغوست، سىنطىپاير، اوكتىپاير، نوپاير، دېقاپاير.

دورت فصل

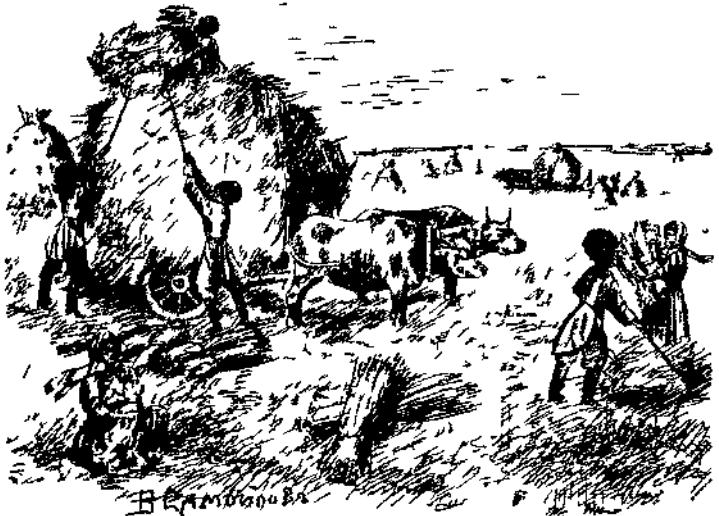
بىر ايىل ده دورت فصل وار: ياز، ياي، پايز، قىش.

(٩) تېماجا: اوھانسى آغاچىر اوڭ يىكى بوداغى وار. ھر بوداعث اووز بايراغى، ھر يامغاڭىز بىر يۈزى آع بىر يۈزى قىادر.

بوروپور، و يواش - يواش سمل لر ماش قالديرير . گيپ - گيده سمل
لر سارالوب تشير.

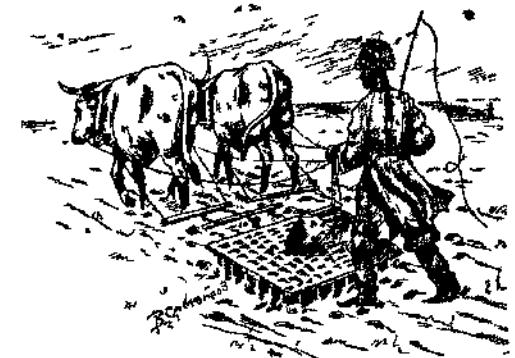
گوبل بير گونده سچيجى لر المىنده اوراق صف صف دورولوب سمل
لى بېھىزلىر، و دەرر ئاعلايمىلار. سو كىره آرامالارا بو كله يوب حرمىد
داشىبورلار حرمىد وەل ايله سوروب بوعدىي ساماندار آرىپىلار . و
بوعدىي چوال لارا دولدوروب، دە گرماندا او گودوب، اون ايدىزىر.
اوندان چور گىچى لر حمىر ايدوب چوركەت تشيرير.

۱۱) بىھىرە ووردىم ئالىي آغىرى گومشىنى بىد بىراو علاجىقىدى دېرىنىشىنى
۱۲) اى كىشى كىشى، دىرىدىن دىشى. سر بوعدىي، دەلار كومشى

﴿ يڭى كومكچى ﴾

تارلا يە گىدى سى	گوردى سەردىز بىرى،
تاك، باپاسى ايشەبۈرە	تارلا سىسى خىشلاپور
تىيدى نېي: آى، ناما!	گل سە او گرەت، داها
سن او تور بن ايشەبەم	تارلامىزى خىشلايم،
-چوق گوزل او غلوم، گورادى!	گل، او گىش، ايله كومك،

ویردی خىشى او توردى.
خىش سورمگە باشلادى
باپاسى آقشلادى.

اکينشيلوى: جوت، كوتان، ديرمېغ، ومل، اوراق، چىن، يابا.

﴿ يالانچى ﴾

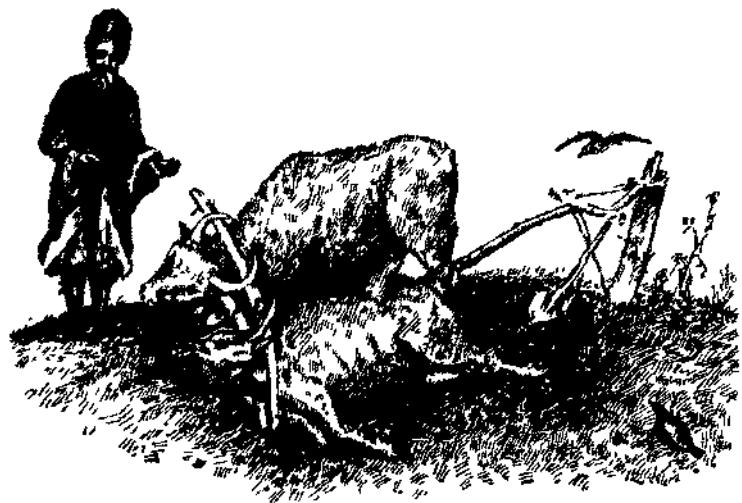
مش قويونلارنى تالادا او تارىرىدى، ايستدى كە كەلى لى رى
آلاتسون يىردىن بىرە فيشىرىدى: قورت، قورت، كەلى لر آغاچ، يابا،
باتما، تەنك، گوتوروب گەدىلەر. گوردىلەر كە فورت يوقدر، اما مىش
دوروب گواور. كەلىلەر يىلدى كە مىش او بىلارى آدادايرمش،

او بىرسى گۈن مىش گە قويونلارى او تارىرىدى. يىردىن مىشەدن اىككى
فورت چەمۇب قوبولارى فيرماغا باشلادى. مىش نە قدر قورت، قورت»
دىه قىقىرىدى.. هېچ كىس او نا ايانمادى. و هارايىندا گلن او مامادى. قورت
لار قويونلارى فيروز تلف يىلدى.

«الار سوزى: يالانچى يىڭىز ايوى يابىدى او نا هېچ كىسانمامىدى.
آدام آدامى يىر كە آداداير. يالان سور يور قىزاردار، يولدان چىقانى
يول وورار، او شاققىدە يالان دئىيەنە يو يوينىدە دە ايانمارلار.

﴿ تېھل كەليم ﴾

قاتق آياغا، تېھل كەليم
ساچىگە دوت ال كەليم
خىشلايوباز سە پىم دەسى
قويمما بو يىرده گل بىنى
يىر يىغىن ھەم چولوق چوجوق
قارشودەقىش آيازسوئوق

او بىلارك! اكەن آغاچى
سن سن، آ، باشمەك تاجى!
فافى آياغا آمان، اماز!
سەنیز او لور ايشيم يامان
فويمما يارىمچىق ايشى گل!...
كېيم دوتاچاق بويىرده ال?
بوچ او لىدى اى داه نىكىم،
قىرىيلىدى، دوشدى يىلە كېيم.
سەن ايدىڭىز ئالقىز كومىكىم،
يەقىسىلىدى سەندىدى دىرىھ گېيم.

﴿ سەنبىل ﴾

چىن و قىنى ياقىنلاشتىدى. حميد آتاسىله نارلادا گىزىنەردى. گوردى
كە: سەنبىل ار ھاموسى باشىنى شاغا دىكوب، اما يالقىز بىرسەبل ناشىنى
دېمدىك دوتوب دورىر.

حميد آتاسىندان سوردى: آتا، بى اىچۇن سەنبىل لر ھاموسى ناشىلارنى
آشاغا دىكوب، يالقىز بىرسەبل باشىنى دېمدىك قالدىرۇبىرى؟
اتاسى: او غلۇم، بۇ سەنبىل لرڭىز ناشى دولودر. اونڭىز اىچۇن باشلارىنى

آشاغا دیکو بدرلار، اما او سنبلاڭ باشى بوش در، دیدى.
آتالار سوزى، آغاج بار ويرنده باشىنى آشاغا تىكەر.

﴿ چوبان ماھنىسى ﴾

سوردور اينگلىرى داداش
او تارماغا يواش-يواش.
ييلىنده باغلاما چورەك،
يانىندا يير آلا كوبك،
باسوب گۈزە باياغىنى،
دۇریر يير چوماغىنى،

آرا سير، او قور چاير، سوردى هوسلە او تلايور.
باشىلاڭوب چمن، چاير، صفالىوب، درە، بايسەر،
ايڭىرمە، اوت او تلايىڭ! صباحە سود حاضر لايىڭ!
سيزى گۈزە تىلە يور فاطمىيەليندە بادىه ھم چاتى:
(١٢) تاباجا، دورت دروش يير قويۇم داش آنلىرى،

﴿ قوراقلقىق ﴾

يازى قوراق كىچىشتى. گو گەن بىر قطەرە ياغىشدا ياغماشتىدى.
گونشىڭ خارتندى ئىر قورۇيوب چاتلامىشىدى . و بىر كىيوب داش كېبى
اولمىشىدى. چايىلار بوتۇن قورومىشىدى. او تلار، چىچىكلىر، سارالوب
سوامىشىدى. و تاخىل لار غەمگىن - غەمگىن باشىلارنى آشاغا دىكوب
دۇر يوردى. بىدېخت جەفتحى غەمگىن . غەمگىن تارلاسىنا باقوب دىيوردى:

اي رحىلى الله! بن او ز بورجىمى ئىرىنه يتوردم. چاشىدم. چاپالادم؛
كوتان ايلە تارلايى درىندىن شوملادم، دىرىميقلادم، اكدم. اىسىدى ايش
سکا قالوب، او زىك بىل. بىنى كەلتەمىڭ يانىندا خجالت ايلە.

﴿ بىر قوش ﴾

بىر قوش سحر اىر تە باغچا باعدا	چور-چوب داشىوب يوواتىكىرىدى
گاهى او قو يوردى بىر بوداغدا	اىستەر قوشىم او لىسون آشىانى
-	چور-چوب داشىور هوادەھىردم
اىشته يورولوب دوران زمانى	«جيڭ-جيڭ» او قو يوردى شاد، خرم

﴿ داي ﴾

ايون، ايول، آوغوست ياي آيلارى در. ياي ايونىڭ ٩ نىزى
باشلازور . بو فصل ايڭىلەت ئىستى فصلى در. ياي دا بعضى وقت ايلە
ايستى او لور كە آغا جىلارڭ يابراقلارى ساراير، قوشلار سلىرىنى كىوب
آغا جىلارڭ كولگەستىنە گىزلىنيرلەر، قارامال او تلامائىدن ، اكىنچىلىرى
اىشلەتكەن قايلەر، چايىلارڭ سوپى قورۇيوب، دىرىمانلار ايشلەمەز. ياي فصلى
باغدا ميوهەلر، بوس-تازاندا قاۋون قارپۇز يېشىرىر . كەنديلىڭ ياي دا زەھىتى
چوق او لور. چونكە باغلاڭ ئەمەنلىرىنى يېشى دىرىوب ساتىرلار، خەرمن
دو گۇرلار، و تەم ايل اىچۇن بۇ فصادە آذوقە حاضرلا يورلار.

﴿ دوشۇزجەسىز اوشاق ﴾

صەد آئىنەت ترىتى سىلە - سىلە آناسىنە: هوانە قدر ايستى در، بىن يائى
ھېچ سومە يورم دىدەي:

آناسى: اوغلو، سەن فقير اوشانلارى دوش-ونيمور مىسىن؟ او نلاڭڭ
قىشدا سېنىڭ كېيىتى يىرلىرى اولسا يورد. او نلاڭ آنجاق يىاي دا قىزىنوب
سوينىرلى. همىشە او فقير اوشاقلاردى دوشۇنده، بىر داها «بن يابى سومه
يورم» دىمە.

آنالار سوزى: فكىرسىز داشما، يوز اولج بىر بىچ.

﴿ اوزىشىدىن يوقارى باقاندا آشاغى دا باق ﴾

ياپىڭ ئىستى بىر گونى ايدى. آسلام گىشى مىشەدن بىر شە او دون
دالىنا آلوب كىدە گىبردى. باشىناث اوستىدە گونشىڭ ئىستىسى، آياغ
لارى آلتىندا قىزمىش داش، توپراق يازىنەيى الدن سالمىشدى. كېشى اوز
اوزىنە دىيىردى: « آه بونە دىير بىلەك در! آياقلاريم قابار اولدى. بىر چاريق
تاپمايكورام كە آياقلارىما تاقىم. » بىر آز گىتمەمشىدىكە گوردى قونشوسى
چولاق حسن ئىننە كى آقاجا سو كە. سو كە يازىق بىر كىدىز بىر
دایانىر. آسلام كېشى بونى گورن كىمى حسن كېشى يە يازىنە گىدى اوندان
سو كە بىر داها فقير لەگەن شەكىت ايلمدى.

﴿ يائىز ﴾

يائىدان سو گە پايزىز كېرىر، پايزىدە گونلار گودەلیر، گىچەلر اوزانىر.
دومان و بولوت چوق زمان گوك يوزىنى آلىر. تىز- تىز ياغىش ياغىر.
ساووق ئىللار اسیر. آغاچلارڭ ياباراقلاردى سارالوب تو كولىر. باغلار دا
آلماء، آرمود، هبوا، اوزوم، بۇستانلاردا: قاونق قارپۇز تو كولىر. دەرىلوب

قورتادىر. گىدە. گىدە هوا ساوقلاشىر. قوشلار دستە دستە اوچوب
ايستى يىرلار. گىدەلەر. آنجاق يىزىمە: سرچە، قارغا؛ دولاشا قىشلايدۇر.
پايزدا كىنە اھلىنىڭ يىشى آز و آزوقةسى چوق اولوور. و پايزدا مكتىبلر
آچىلەر. اوشاقلار سحر تىزىن دستە - دستە مكتىبە گىدەلەر.

﴿ يائىز ﴾

پايز اولوپ اسیر ساوق كولەكلەر سولور داغ دا، چمن دە گل چىچىڭلەر
ياشىل- ياشىل او تلاربۇتون سارالىر. گوك يوزىنى قارا بولوتلار آلىر.
ياغىش ياغىر دومان چو كەھۋا يە سېئىلر وورىر اوزىن اورا بورا يە.
قوشلار اوچوب دستە دستە گىدەلەر ايستى يە كوچوب قىشلاق ايدەلەر.

﴿ يائىز گىچەسى ﴾

گونش ساراردى، سوندى	ياواش - ياواش بوروندى
دومنالار لە چاير لار .	درە، داغلار، بايرلار
قاراردى ھەم اورتالق	چو كەيىدى درىن قاراڭاتق
يوواسينا چىكىلدى	قورت. قوش داها كىلدى
آنجاق كە درە لر دە	يوق سى- سمير بىر يېر دە
سولار لطىفە جاغلار	سىن ويرقا با داغلار.

﴿ احتىاطسىز اوشاق ﴾

پايزىڭ اورتا آى ايدى. تىمور باغلارىندان كىدە گىدەلەر. بول او زاق
ھوادە چوق ايستى ايدى. تىمور بىرلوب تىلە مىشدى. سوسىز يېقىدان
دوداقلارى، آغزى قوب - قورى قورۇمىشدى. بىر دەز بىرە قارشۇمىنىه

بیر بولاغ چىقىدى . تىمور اوزىنى بولاغا آتوب آووج ، آووج ،
دو يونجه اىچىدى و سوڭرە اىرى بىر پالوت آغا جانڭ آلتىنده او زاندى آز
چىكەدى كە ، بىرلە سانجىلانوب زور، گوج او زىنى ايوهەت سوردى قارنىسىنى
اللى لە دوتوب زارىيوردى : آه من نەييلىم كە بولاغنى سوپى زھرايمش . «
آناسى - او غلۇم ! بولاغك سوپى زھرىلى دەگل ، من سەنە نېچە دەشم دىيىشىم
كە تراي اولان زمان ساوق سو اىچە . تەصىر سەنىڭ او زىكىدەدر . »

كولەك

ياى او زونى جانىم بىشىدى پايىز گىردى ، قاباق قىشىدى
كولەك اسىدى ساوق دوشىدى اسمە، كولەك اسىمە، كولەك اميدىمى كىمە كولەك

آلام، آردود، حيواء، او زوم آغا جىلاردا دوزوم دوزوم

آمان كولەك، ايشيت سوزوم اسمە كولەك، اسمە كولەك اميدىمى كىمە كولەك
داغا داشا دومان چو كور يپراقلارى كولەك تو كور
آغا جىلارى بوردو بوكور اسمە كولەك، اسمە كولەك اميدىمى كىمە كولەك.
اوھاغ باعچە سىندان

ايکى بالقچى

پايىز ئاتا آىي ايدى. دەڭز او زىنده ايکى بالقچى قايقدا گىيدى. بىر دەن
گوجلى يىل قالىدى. دەڭز جوشىدى. آز قالىردى كە قاييفى بازىرسون. بالقچى لار
كورە گىرى آتوب الله يالوار ماغا باشلا دىلار. يىل قاييفى قورودان او زاق
لاشىرىدى. قوجا بالقچى دىدى: جانم، الله يالواراق كورە گىدە المزدن بوراق يماق
ھرا يكىسى كورە گىرى گوتوروب قاييفى قورويه سورمەكە باشلا دىلار. آز

چىكەدى كە هر ايکىسى ساق و سلامت قورو ويا يتشىيلەر.

پايىز شى آخىر آئى

آى باغچا، بارلى باغىم	آى او زوملى چار داغىم
نه اولدى تىز سولدى كىز	بويلە چېلاق او لىدى كىز
غمىگىن، غمىگىن باقىر سىز	بنى اودا يافىر سىز
بىر بىرىنە ويروب باش	نه سوپىلە يورسز يواش؟
آخ او شودوم، ساقدار	قىش دىھىن ياؤقدار.
گىدوب گىثىم كوركىمى	ايستى درى بوركىمى.
قالىڭ ھە سلامت.	قالسون بەهارە صحبت.

قىش

ديقاپرىڭ دوقۇزىندان قىش كىرىر، قىش اىيڭىڭ ئەنچىن وساوق فصلى
در. قىشدا هوا سوپى يور، قار ياغىر، چايلار دوڭر، آغا جىلار چېلاقلازىز
آداملىرى اىستى، قالىن پاتارلار گىور. اىولار دە بوخارى، او جاق ياسىۋا
ياندىرىلار. حيوانلار وقوشلار دە يو والارىندا گىزلىزىلار.
ديقاپرى، يانوار، فيورال قىش آيلارى در.
(تابعجا: سودە بىنەر، سودە ارىيەر.)

قىش

آى ھە وقت دومان قىشىم	قوشلارى قورقۇدان قىشىم
ھېچ بنى قور قودان مادىڭ	پىچىرى ياندىران قىشىم
قار بورانى سالان قىشىم	چايلار دوندوران قىشىم

هیچ بى دوندورا نمادىڭ
 يوللارى باغلىان قىشيم.

آ ما دېلى دن

﴿ او د ﴾

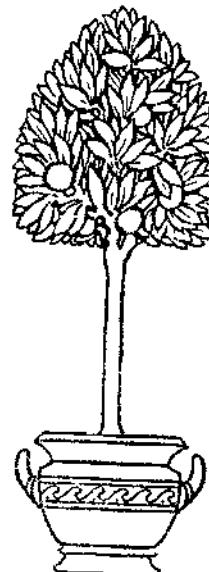
مرسل كىشى شەردهن كىنده فايىدىرى. هوا چوق ساوقايىدى.
فارماق دا چو كىشىدى. يازىق اوشويوردى. گىچە مىشەدە قالمالى اوالدى.
مىشەدن يىر قدر چىر-چىرپى تفوب او د فالادى . پاتتارىنى قوروتدى و
قىزىندى. شەرده آلدەيى اتدىن يىر قدر كىاب يىشيروب يىوردى واوراوزىنە
فىكىر ايلىوردى: بو او د نە ياخشى شىيدىر . او د او لاما سىدى چورگى،
خودە گى نەايىلە يىشيرەردىڭ؟ ساوقدا نەايىلە قىزىنار دىق؟ او د او ماسا
ايدى دميرچى لر كوتانى، بالتانى وساير شىلرى نىجه قايراردى?

﴿ او شاق و بوز ﴾

درسە گىذن يىر او شاق	چىقىدى بوز او سته قوچاڭ
سوروشىدى يىردهن بىرە	دوشىدى او ز او سته يىزە
دوردى او شاق نىلهدى	بوزا يىلە سو يىلەدى:
سن نەيمانسان، آ، بوز!	آدم يېقانسان، آ، بوز!
آز قالوب عمرڭى سىنىڭ	ياز گلر آرتار غەملىڭ
ارىيوب سويا دونر سن	آ قوب چايمە گىدرى سن.

ـ حساب

١٤) تاپماجا: اوچى يىزە ياغىدر
 اوچى جنت باغىدر
 اوچى يىفار گىزەر

تاپماجالارشى جو ابى:

- ١) كوبىلەك. ٢) خورۇز ٣) يوقو. ٤) كىچى ٥) كتاب ٦) ١)
ايت ٢) گوز. ٧) ١) ياغىش ٢) او شاق ٣) پول. ٨) هفتە گۈنلەرى.
٩) ايل آى هفتە گىچە و گۈندۈز ١٠) داش، سو، آغاچ. ١١) ١)
بوغدا ٢) چىن. ١٢) اينىڭكى امچىكى و بادىيا. ١٣) بوز ١٤) قىش،
ياز، ياي، پايز.

١١٠٤٣.

АЗБУКА УШАКЪ-КІОЗЛИКИ

(дѣтскій очки)

Первоначальная
ДОМАШНЯЯ и ШКОЛЬНАЯ
КНИЖКА

СОЧИНЕНИЕ
АБДУЛЛА ШАИКЪ ТАЛЫБЪ-ЗАДЕ.

4-е ИЗДАНИЕ

Изд. Бр. Оруджевыхъ

Цѣна съ перепл. 30 коп.
безъ перепл. 20 коп.

1915 г.

Электро-тип. Бр. ОРУДЖЕВЫХЪ

БАКУ.